

LEPOZNANSKI LIST.

Leto IV.

NA DUNAJI 1. JUNIJA 1878.

List 11.

O nevihti.

Zanesi nam, zanesi Bog,
 Otmí nas rev, otmí nadlog!
 Grozí sovražnica serdita.
 V oblakov sivih plašč zavita;
 Beseda njena — grom rohnéč.
 In njen pogléd je — blísk goréč.
 Besede grom in blísk očesa
 Nebesa in zemljó pretresa.
 Pod plaščem nosi bič prikrit.
 Oj bič iz zern ledenih zvít,
 Gorjé, če jezna ga zavzdigne,
 Če z njim po polji plodnem švigne,
 Gorjé!
 Glej, tam na polji setev mláda,
 Živilo naše, naša náda,
 Šibeče teže se drevó,
 Glej, pisan cvet na mladem verti.
 Ognjeni sok na vinski terti
 Plahó ozíra se v nebó,
 In vse se víje, vse trepeče,
 Bojí vse šibe se grozeče.
 Zanesi nam, zanesi Bog,
 Otmí nas rev, otmí nadlóg!
 Oh, saj te kličemo očeta,
 Čuj prošnjo siromaka-kmeta,

Sprejmi naš jok in vzdih in stok:
 Ne vniči žaljev pridnih rok!
 Ti mígni — blisku žar se vpihne,
 Le perst zavzdigni — grom potihne,
 Le véli — bič se razdrobí,
 Le želí — led se raztopí:
 In roka, ki je prej grozila,
 Bó blagoslov na nas rosila.
 Zanesi nam, zanesi Bog,
 Otmí nas rev, otmí nadlóg!
 — — — — —

Zastonj!
 Nebó mu prošnje té ne čuje,
 Vihar strašán
 Čez dern in stern gromé prihruje,
 Ledeno zernje v setve suje
 Oblak temán —
 Končan je cvet in sad obrán!
 Gorjé!
 Ozrè se kmèt na sterte náde,
 Ozrè na sinke, hčerke mlade,
 In divja bol, skerbí strašné
 Očetu v sèrci zablesné —
 Gorjé ti, vbogi kmet, gorjé!

X. Gregor

Massimo d'Azeglio.

Spisal J. Jesenko.

(Dalje.)

Azeglio od leta 1829. do 1843.

Vernivši se v Turin je Massimo d'Azeglio v palači Madami na ogled postavil svojo sliko. Splošno je svetu celó uga-jala in čestitali so mlademu umetniku o velikem uspehu prvega njegovega dela. Potem je v Turinu v delu iskal zdravila serčnim svojim ranam. Te so ga bile celó telesno tako poterle, da ga oče njegov o prvem pogledu skoro ni spoznal. Naredil je mnogo podob svetišča in opa-tije sv. Mihela na neki višini pred vhomom v dolino Susko. Ker imenitni kraj močno sluje v zgodovini, popisal je Azeglio ime-nitne spomenike ter je ta razjasnila pri-občil s podobami, ki so bile v kamen vrezane. Tudi s tem delom je bilo ob-činstvo jako zadovoljno.

Leta 1829. je naslikal „Disfida di Bar-letta, imenitno dogodbo iz 15. stoletja. Ko je slikal srednje osebe, pride mu na misel, da bi se dogodek dal popisati v lepi povesti. S prva se je tej misli nekoliko ustavljal, kajti prederzno se mu je zdelo, ob enem biti slikar in pisatelj. Pa ker se je zmeraj rad izkušal v te-žavnem delu, jel je nemudoma pisati lepo povest „Ettore Fieramosca“ ali „La dis-fida di Barletta“. S to povestjo je hotel oživiti in razširiti narodno zavest svojih rojakov in jim vcepiti sovraštvo do tujih gospodovalcev. Ves navdušen za svoje uzore, povzete iz domače zgodovine 15. stoletja, napiše nagloma prva poglavja rečene povesti. Na to jih z velikim strahom bere svojemu prijatelju, ime-nitnemu Karolu Balhiju. Ko mu je komaj

20 strani prebral, oberne se Balbi k njemu in mu reče: „A to je kaj lepo pisano“! „Nikedar“, pristavi Azeglio v svojih spominih (Ricordi II. 323.), „ni mi godba Rossinija ali Bellinija v ušesih se glasila slajše nego rečene besede slavnega prijatelja“. Zato je še z večo navdušenostjo nadaljeval začeto povest.

Leta 1830. mu umerje oče, eden naj-bolj značajnih in poštenih mož, kolikor jih je v Piemontu živel. Po njegovi smerti je le malo časa ostal v Turinu, kajti tudi v Piemontu so jeli svobodne misli preganjati in zatirati narodne želje. Preselil se je v Milan. Tu je bivalo mnogo mož, katerih duševna dela so takrat slula po vsem Italijanskem. Med vsemi se je odlikoval Manzoni, katerega prelepa knjiga „I promessi sposi“ je ravno takrat šla od rok do rok. Okolo tega so se zbi-rali Ivan Torti, Toma Grossi, Ahil Mauri, Feliks Belloti; v lepih pokrajinah pesništva in znanstva so iskali tolažila za veliko nesrečo, ki je njih domovino tlačila.

V njih društvo, ki je pod tujčevo peto neprestano ohranilo vero in upanje v boljšo bodočnost italijanskega naroda ter ga z duševnimi plodi netilo in razširjalo v večje kroge svojih rojakov, bil je Mas-simo d'Azeglio z veseljem sprejet. Po-sebno se mu je priljubil imenitni pesnik Toma Grossi (roj. v Bellani ob jezeru Komskem l. 1791., † v Milanu l. 1853.), s katerim ga je vezalo do njegove smerti neprestano priserčno prijateljstvo. Enako prijateljstvo je sklenil z Manzoniem; s tem se je celo tako podomačil, da je

že drugo leto (1831.) vzel njegovo hčer Julijo za ženo.

V Milanu je d'Azeglio pridno slikal in svojo povest nadaljeval. Slike, med njimi tudi „La disfida di Barletta“ je razstavljal v veliki palači „Breza“. Občinstvu so sploh kaj ugajale; grof Poro je kupil „La disfida“ in tudi druge slike so bile kmalu razprodane. Oddelke svoje povesti je po priliki bral Manzoni in Grossiju, ki sta ga oba nagovarjala, naj le nadaljuje povest, ki bode gotovo imela veliko vpliva na razvoj narodne zavesti italijanskega ljudstva. Ko je bila knjiga dodelana, bila je največa skerb njegova, spraviti jo na dan. Res velika skerb, kajti slo je za knjigo, ki je imela namen Italijane oživiti in tujcem „po rebrih dati“ (publicare un libro destinato ad eccitar gli Italiani a dar addosso agli stranieri, Ricordi II. 357). Dodelani rokopis izroči o primernem času duhovniku Bellisomiju, tedanjemu prvemu presojevalcu tiskovin v Milanu. Znal je z njim tako lepo ravnati, da mu presojevalec po kratkem razgovoru in ugovoru pritisne svoj „imprimatur“ na rokopis. Tiskati ga je dal v tiskarni Borroni e Scotti v ulici San Pietro all'Orto. Azeglio sam kratko popisuje ta dogodek. „Serce mi je močno bilo; nikedar ne bom pozabil notranjega nemira, ki sem ga čutil, ko sem s Tomo Grossijem hodil z rokopisom k tiskarju. Tiskane pole popravljati sta Grossi in Manzoni mi pomagala in delo je bilo kmalu dognano. Tistega dne, ko so jeli knjigo razprodajati, grem iz hiše in zagledam jo na oghih ulic naznanjeno z velikimi čerkami. Nekaj dni sem živel med upom in strahom, skoro bolj mertev nego živ. Ko me sreča prvi prijatelj, vpraša me prav mirnega — merzlega serca: Ali je res,

da si izdal neko povest? Komaj sem mu odgovoril in mislil sem: ciamo iti (šli smo — rakom zvižgat)“. A godilo se je njegovi povesti čisto drugače. Ljudstvo je bilo z njo posebno zadovoljno in proderla je med vse verste italijanskega naroda: med učenjake in učence, pesnike in umetnike, meščane in kmetovalce. Pisatelju je prinesla kakih 5000 frankov dobička, primeroma jako malo gledé na razširjenost njegove knjige. Toliko bolj so se drugi z njo bogatili. Azeglio sam pravi, da ko bi le en odstotek od dobička bukvarjev in založnikov bil dobil, omislil bi si lahko s tem denarjem kočijo in lepe konje.

Ko je videl, da se narodna knjiga njegova vedno dalje razširja in med izobraženimi povsodi svoje namene doseza, sklenil je drugo enako povest iz narodne zgodovine zajeti in jo priobčiti. Kmalu je našel primeren predmet ter ga jel obravnavati. Bila je ta knjiga še dosti lepša povest „Niccolò de Lapi“.

To novo povest pripravlja je ni vendar nikedar opustil slikarstva, kateremu so bila leta od 1830. do 1841. posebno ugodna. Ni je bilo skoro razstave, na katerej bi se ne bil Azeglio odlikoval z mnogimi slikami. Leta 1836. je poslal celó tri slike v veliko razstavo slik v Parizu ter je tudi sam tja potoval. Poslej jih je prodal vojvodu Devonshirskemu, kateri jih ima še sedaj shranjene v svojem gradu na Škotskem. Slikarju pa so izročili svetinjo z napisom: „A. M. d'Azeglio, prix de paysage“. Koliko dela je imel mladi umetnik, razvidi se lahko tudi iz tega, da je po pariški razstavi enkrat v enem letu naredil 24 raznih slik, velikih in majhenih, katere so mu bile od raznih strani naročene in primeroma dobro plačane.

Neprestano delo mu je nekoliko lajšalo bolečine, katere so ga zadele v četrtem desetletji njegovega življenja. Leta 1834. umerla mu je ljubeznjiva žena Ju-

lija; stiri leta potem pa mati, katero je ljubil, kakor se le more kaka nebeška stvar na zemlji ljubiti.

(Dalje prih.)

In vendar — !

Noveleta v pismih, spisal Emil Leon.

6.

Filip prijatelju Bogomilu.

Konec meseca avgusta.

Zadnjič sem ti povedal, kako živim sedaj, in kako vsako jutro pijem dobro kavo. V svojem odgovoru delaš šale o tej „poetični kavi“ — ali to me ne boli. Resnica pa je, da moje življenje ni brez poezije. Takoj po tisti poetični kavi gremo na izprehod v dolino k potoku, v katerem sem polovil in pokončal nekedaj toliko rib. (To se ve, da Zlatar ostaje doma.)

In sedaj poznamo že vsak „tomun“, pri vsakem vemo, koliko je postervi v njem in koliko se jih skrije v skalovje, ko pridemo blizo.

Tu pa ti moram povedati, da sem bil v dijaških svojih letih sloveč ribič po dolini, sloveč posebno med vaškimi otroci, ker malokedaj mi je ušla riba, katero sem z roko „čutil pod grivo“. — Ti pa se gotovo čudiš, kako bi se riba z roko vjela. Ali vendar je istinita resnica. Ako ležeš na bregu ter veš, kje se je skrila posterv, tedaj jo lahko dobiš, če si le količkaj gibčen. Kakor tiste tice, ki skrivajo glavo v pesek in se čutijo varne pred vsako nevarnostjo, tako tudi riba ne pozna nevarnosti, skrita v grivi. Brez skerbi ti pusti, da ji prideš z roko ob životu do sopeče glave — tedaj pa stisni in — tvoja je!

Tudi Angeliki sem pravil o primitivnem tem lovu. Ni mi hotela verjeti. Konečno pa sem moral leči na breg — in kmalo sem privlekel svoj plen na suho.

Od tedaj pa moram skoraj vsak dan poskusiti svojo srečo. Ali vselej brez uspeha tirjam, da bi se rudeče-pikasti ujetniki odmenili — za ponev in maslo. Žensko usmiljenje me premaga in zopet moram spustiti v vodo nedolžno živalco „z drobnima in milima očescima“. — Vidiš, tak otrok je postal resni tvoj prijatelj!

Ko pa se stolpa vdari dvanajsta ura, tedaj se še le odpravimo proti domu. Moji spremljevalki radostni, jaz pa v zavesti, da danes zjutraj zopet nisem storil in delal ničesa. Doma pa skesano obračam poglede po Tukididu, katerega peloponeško vojno sem hotel letos med počitnicami prebaviti. Ali sedaj zaprašena čaka trenutka, da bi jo vzel v roke. Ali dōbi čas, ako moreš!

Pisal sem ti že, da so Zlatarjevi opoludne in zvečer pri župniku. Po kosilu pa takoj pridejo nazaj in stari župnik z njimi. Potem pa moram sestti se stari ma gospodoma na balkon (o katerem sem ti tudi že pisal), in pri krasnem

razgledu v dolino gonimo — mline s politiko.

Dan za dnevom govorimo o nepričakovanih uspehih, s katerimi ravno sedaj razsajajo pruske vojske po Francozkem, in delamo kombinacije, katerih bi se moral sam Bismarck veseliti. Župnik je serdit Francoz, Zlatar se vé da Nemeč, in jaz posredujem na obe strani z oboroženo nevtralnostjo. Stara moža prideta časih v hud ogenj. Zlatar hvališe na vse moči svoje nemške generale ter je posebno navdušen nad vojskovodjem von Göben-om — „ki je tak Julij Cezar, če tudi naočnike nosi“. — Župnik pa ima tudi svoje misli o teh nemških ge-

neralih, teh protestantih, ki niso vsi nič prida, če tudi naočnike nosijo. In tako je prepir narejen! Kaj se hoče, moža sta iz stare šole; vendar pa ostajata pri vseh prepirih dobra prijatelja — in to je glavna stvar.

Politike pa me reši Angelika, želeč, da bi se sli izprehajal. In zopet sem vprežen! Priljudno se poslovim pri prepirajočih se politikih — in odrinem, doma pustivši Tukidida in vojno peloponeško. Potem pa oblazimo vse germovje in gozdove in še le na večer se vračamo.

Sedaj pa sam sodi, če ni tako življenje poetično ali vsaj prijetno. — —

7.

Filip prijatelju Bogomilu.

Malo dni pozneje.

„In vendar, vendar se oženiš! Tako berem v tvojem odgovoru in prav gorko čutim ironijo tvojih besed. Tvoj list mi je odperl oči — in bil sem žalosten, prav v resnici žalosten. Ali človek ne smé priti sè žensko v dotiko — da bi se takoj ne govorilo o ženitvi?!

Moje nazore o ženstvu poznaš in ni ti treba praviti, da nisem — zaljubljen. Ali človek je človek! Poglej! pred malo

dnevi sem se nehoté zasačil pri misli, kako bi se pač poljubila Angelika na tisto mehko, žametovo lice! In konec je, da — otidem, otidem, ter se povernem k Tukididu in peloponeškim bojem. Mordá se vidiva prej, nego misliš, da ne zagazim tu v kako dijaško, nepotrebno ljubezen. In vendar — ne, nikedar ne! — —

8.

Filip prijatelju Bogomilu.

V pričetku sept. meseca.

Včeraj popoldne sem hotel odriniti, po naglem slovesu otiti. Ali danes sem se tu in tebi pišem, Bog vé, da ne s hladno kervjo. Ves sem poparjen, ves pobit in vsa energija je izginila iz moje duše. Ali poslušaj!

Že več dni sem bil z Angeliko in Klaro zgovorjen, da obiščemo pri ugodnem vremenu „gabersko“ goro, s katere je naj-

lepsi razgled v globoko dolino in na dalnje snežnike. Angelika je hotela tudi moliti ondi v cerkvi, pri kateri je imenitna božja pot matere božje. In ravno včeraj jutro se mahoma spomni, da gremo popoldne na gabersko goro. Gospod Zlatar je bil takoj zadovoljen ter je hotel iti popoldne k župniku in kaplanu igrat in vino pit. V duši sem sklenil, da

bode to moj zadnji izprehod in da torej dan pozneje odrinem. Obljubil sem iti na gabersko goro.

Takoj ob eni prihiteli sti Klara in Angelika iz župnije. Zlatar pa je kar doli ostal pri gospodih, želeč nam srečno pot. V kotu med gorami pa se je bilo nakopičilo sivih oblakov, in rekel sem, da bi raji ne hodili od doma, in da bo morda še deževalo. Ali žensko logike učiti, je težavno delo, in tudi jaz sem se trudil brez uspeha. Odrinili smo in pod pekočim solncem stopali po rebri. Ali kaka hoja je bila to! Klepetanja in govoričenja brez konca! Vsakih pet korakov smo obstajali in gledali v dol.

Hoteli sti videti vse! Kedó v oni hiši tam stanuje? kako se pravi tej cerkvici, onemu hribčku? kedó obdeluje one laze, tako sterne ležeče? in kedó je lastnik teh zelenih, smerekovih gozdov? In tako sti staknili še obilo imenitnih stvari, o katerih sem moral jima povedati prav vsako malenkost, katero sem vedel.

In se le, ko smo dospeli med gozdove, zeleno smerečje in gosto bukovje! Tu se je pričelo novo moje terpljenje! Klara mi je vsak trenotek izginila po gošči za kakim cvetom ali čudnim mahom. Moral sem za njo ter jo s silo pripeljati na pot, da mi je zopet kmalo ušla iz nje. Angelika pa skoraj nobenega drevesa ni poznala in popisovati sem ji moral belolubne breze, smereke, jelke in mah, po njih rasteč. Vprašala me je po vseh mogočih stvareh: kedó je smerekova semena? kje gnezdiyo vrane? če so na teh bukvah tudi polhi? če se morda nahajajo tu slavci? kakova jajčeka nesó kavke? ali ne černih? in če je res, da si kos iz blata pripravlja svoje gnezdo?

In vsemu temu sem moral natanko, sila vestno odgovarjati.

Šli smo se vé grozno počasi. Serdil sem se, in senca tega serda mi je stopila tudi na lice, kar pa je Angelika takoj opazila. Ali ta serd mi ni čisto nič koristil. Angelika se je temveč sama pričela serditi, da sem nepriljuden, da se jezim, kar se hoče ona podučiti, da je to prav, prav čudno in nespodobno, in da me ne bode nič več popraševala in ne besedice več govorila z mano, prav gotovo ne. (Ti ne veš, kako je bila krasna v tej jezi!)

Nikari pa misliti, da se je dolgo serdila. Kmaló je bila utolažena — in zopet so se odperli studenci njene radovednosti. Tri dolge ure smo hodili, da smo dospeli pod verh, na katerem stoji sè starim zidom obdana gaberska cerkev. Tu se je pot zavila med hrastje, visoko in starikasto. Solnce je sijalo, in sedaj pa sedaj je zagodernjal piš v verhovih. Pred mano sti stopali Klara in Angelika, konečno vendar že utrujeni. Smejajoč in govoreč sti obračali razjarjene poglede proti meni.

Bil mi je lep prizor! Okrog nas oslabela, stara narava, in tu dve človeški, mladi stvarci, tam stokanje trohnelih dabel, tu smejanje in veselo življenje. In moje serce se mi je zdelo kakor ta gozd, staro in brez življenja. In žalost in revščina prihiteli sti mi v dušo, da so mi skoraj solze silile v oko. In zakaj —?

Dospeli smo do golega verha ter stopili skozi ozidje na revno pokopališče. Videti je bilo še nekoliko starih grobov. Bog vé, kedó spi tam notri večne sodbe čakajoč! Pokopališče se že davno več ne rabi in tudi gorjanci se sedaj poko-

pujejo v dolini pri fari. Ali tu samevajo ti otožni, pozabljeni grobovi!

Moji spremljevalki pa sti takoj hiteli na krasni razgled. Moral sem jima pomagati na ozidje, da sti od ondod zerli v plan daleč pod sabo. Obiskali sti vse štiri svetovne strani, ter zopet hoteli vse vedeti in izvedeti od mene. Pretekla je ura in silil sem, da bi se vernili proti domu. Ali hoteli sti videti tudi cerkev, hoteli moliti k materi božji. Stopili smo torej v malo poslopje. Ravno tedaj pa je potegnila silna sapa in tulila, vijoč se

(Dalje prih.)

med gozdovi. Sivi oblaki pa so v hipu prepregli obnebje. In v nizki cerkvi so pogasnili solnčni žarki, mračno je postalo v malem prostoru in debele kaplje so padale na omrežena okna cerkvena. Kakor golobici sti prihiteli Klara in Angelika k meni, plašni in boječi. Bojazen pa je minola, ker deževalo je brez bliska in groma. Kmalo sti mirno molili pod podobo božjo. Jaz pa sem slonel ob zidu, in zerl — na njo in njeno lice. In tista misel o poljubu, tista misel — bila je zopet tu!

Zemeljska čuda.

VI.

Prav tako, kakor bi bilo zemlji žal, da je otročja leta za svoje ozalšanje preslabo porabila, zdramila se je v srednjem veku svoje starosti na veselo delavnost, in hiteti je jela, da se olepotiči po vseh krajih z novimi čudovitimi krasotami. Mnoga stvaritev se ji je izborno obnesla. Oni grozoviti Savriji so ji toliko ugajali, da si je z današnjim letečim zmajem na otoku Java ohranila še sedaj spomin na pretekle dni.

Ko je obernil konec srednjega veka njen mogočni gospodar nad oblaci svoj pogled doli na njo, videl jo je, kako kerčevito si prizadeva, da nasuje na vsako ped novega veselega življenja. Ko so se ji stekale ure njene srednje starosti, dihale so že tu pa tam, todá še v malem številu, živali z gorko kervjo, a tako popolnega života, kakor danes, še niso imele, vendar je prvi poskus pokazal, da se ji utegne v prihodnje stvarjenje bolje posrečiti. Po zraku so se pojali že žužki, predniki in očetje sedanjih merčesov, in

tudi kak tič, sedanjim ne še popolnoma enak, je ferfotal po širnih gozdovih, kodar pa ni rasla več ona visoka, drevju podobna praprota, preslica itd., ampak se umaknila iglastemu drevju in celo s cveticami je napravila zemlja prvi poskus. A storila je še drug korak dalje; več ji ni ugajalo povsod na jugu in severu enako živalstvo, več ne povsod enaka rast; razverstila jih je, ter nekatere posadila na sever, družim pa njihovo domačijo proti jugu odkazala. Tako je poskušala že v srednjem veku, dokončala pa je to v novi tretji dobi svojega življenja, ki ji učeni reko: terciarna.

Ta doba se je pričela s tem, da so se ji dvignili oni skladi, ki so jih v srednjem veku nakopičevale tiste drobne živalce po morskem dnu, kvišku čez vode, visoko v oblake. Pričetek nove dobe je rojstni dan Pirenéj, Alp, karpatskih, kavkazskih in beržko ne tudi himalajskih in kordiljerskih gorá. To so bile velike premembe, ki niso mógle ostati brez vpliva na razvoj ze-

meljskega življenja. Svoj prvi upliv so pokazale podnebju. Ob visocih grebenih teh gorá so se zadevali od juga in severja prihajajoči vetrovi. Gorki so oddali južnemu znožju vso svojo gorkoto, severni so pa hladili in mrazili severna znožja s svojim ledenim dihom. Vsaj v mali meri moralo se je takoj s početka razviti na eni strani drugačno življenje nego na drugi. Počasno a vedno določneje se je ločeval mraz od gorkote, a v pričetku nove dobe so bile srednoevropske dežele tako gorke, kakor danes severna Afrika in Egipet, jutrova dežela Palestina in Perzija in južno Kitajsko, in kedó bi hotel šteti stoletja, ki jih je trebalo, da se je Evropa gori do karpatskih gorá toliko izhladila, da je imela podnebje tako, kakor najmilejši kraji laški in španski. Smokve, lavor, mirte in palme so rasle takrat po naših krajih. A tudi to je trajalo le en čas, živali in rastline, vajene lepega južnega obnebja, so se preselile za gorkoto doli proti jugu, na njihovem mestu pa so zaživela nova plemena in učeni vedó kako.

Mladiča iz enega gnezda, ki sta se ločila drug od drugega in je ostal prvi v svojem domačem kraju, reciva v srednji Evropi, drugi pa šel doli na jug iskat boljšega življenja, — postala sta si polagoma popolnoma nepodobna, in če ne še ona dva, razšli so se v podobnosti života vsaj njihovi pozni vnuki toliko, da jih čez sto in sto let že več poznati ni bilo. Potreba prebija železna vrata; še danes je brati, koliko ostrejšega pogleda in posluha so divjaki v Ameriki in Avstraliji in Afriki, nego mi, ki si tudi brez teh lastnosti pomagamo lahko dalje. Po življenji se je moral ravnati život onih dveh mladičev iz enega gnezda. Mej tem ko se je onemu na jugu dlaka skrajšala in v gorcem

podnebji reja postala, izrasel je morda onemu v srednji Evropi, (ako si je mogel sploh življenje ohraniti) gorak, gost kožuh.

Morda je moral južni brat plezati na drevje „s trebuchom za kruhom“, nogé so se mu morale privaditi plezanja, in ko je severni brat dirjal po terdih skalnatih in peščenih tleh in so si on in njegovi otroci utrdili svoja kopita, postali so pozni vnuki južnega brata že izverstni plezalci, svojim sorodnikom že nič podobni.

Tako nekako vsaj si mislijo učeni razcepljenje enega ali drugega živalskega plemena v več drugih, mej seboj si malo ali nič podobnih, koliko pa je resničnega na tem, to pa se ve da, gospica moja, ne smem ne jaz ne učenjaki razsoditi, ampak to morate vi storiti; Vaša glava, vaš svét.

V novi dobi zemeljskega življenja videl bi bil človek (a takrat še ni živel) povsod drugačna plemena, ko so v prejšnjih dobah zastran povsod enacega obnebja živele ene in iste živali ene in iste rastline. — V isti meri pa, kakor so se nove živali oživljale, izmirala so stara prejšnja plemena. Premenjeno obnebje, premenjene razmere jim niso več ugajale. Nekatere so prestale sicer to novost, a ker so morale drugače živeti, neo njihovi predniki, predrugečil se jim je tudi život. To so izkusili oni mogočni Savriji, popolnoma so izmerli, kar pa jih je ostalo, spominjajo le z nekaterimi lastnostmi na svoje sprednike ter delajo tako prehod k novim plemenom. S kokoma se ne godi nič v naravi.

Žival z gorko kervjo, sesalke, so se že v prejšnji dobi prikazovale, a nekako strahoma, sedaj pa jih zamergoli povsod

kakor listja in trave, pa ne v oni versti, kakor ste se je učili iz Pokorny-jevega živalstva. Nekaj verst je mož zadel, na pr. mošnjake, ki so mej vsemi sesalkami najmanj razvite in popolne, vendar jih stoji še cela versta drugih nekako na meji med enim in drugim plemenom, na pr. *Dinotherium* (grozna žival) ki je imela štiri čevlje dolgo, dva pa široko glavo. — Zatem so se prikazale živali: *Hyootherium*, to so tiste, ki so mej vsemi našimi domačimi živalmi zavoljo svoje nesnage najbolj razvpite; *Siwatherium*, grozna in strašna žival, velika kakor slon, s štirimi dolzimi rogovi v čelu; za temi so se oživili žužkojedci, a pravi otroci novega veka so prežvekovalci, goved, konji in osli, opice in debelokožarji: to so nilski ali povodnji konji, nosorogi, mamuti in mastodonti ali predsvetovni sloni, proti katerim so sedanji po Afriki in Aziji živeči res pravi pritlikavci, ker največi, ki so ga dosedaj našli je čez dvajset čevljev dolg. To je zbudilo našim prednikom, ko so našli pervikrat te kosti, kaj čudne misli o podobi in opravi predsvetovnih slonov. Sloveči Leibnitz je sestavil iz ostankov kaj čudno žival, ki ji je vsadil v čelo dolg in močan zob, v čeljusti pa, v vsako, po dvanajst, po en čevlj dolzih zob in imenoval žival *Unicornu fossile*, Einhorn, enorog, in ta njegova misel je veljala dokler niso 1696. leta našli celega mamutovega kostnjaka, ki je še le naravoznancem oči iztrebil. Takrat pa še ni bilo povsod znano, kako velikansko število teh slonovih ostankov se drugod nahaja. Na otocih ledenega morja jih je tem več najti, čim dalje se ide proti severu. Otoka Lahov in Nova Sibirija sta sestavljena iz ledu in slonokosti, celo morjé jo prinaša po vsacem viharji na breg in ne zmanjka je, da si

jo kupci že pet sto let na Kitajsko odvažajo, a to so velikanski zobje, ki tehtajo najtežji do pet centov. Se ve da največ slonokosti, ki je pride mej ljudi in na terg, pa se privaja iz Sibirije; ko bi se prodajala le slonokost naših sedanjih slonov, plačevali bi jo morda dragó ko zlato. Že v 17. stoletji so vedeli za te sibirske dragocenosti. Neki Holanec je popisal 1692. leta svoje popotovanje po Sibiriji in mej družim dejal: „Prokleti neverniki, pogani, Jakuti, Tunguzi, Ostijaki pravijo, da so mamuti bivali vedno pod zemljo, ter hodili pod njo sem in tja, naj je zemlja bila še tako globoko v tla zmerznjena. Pripovedujejo pa razen tega tudi, da so videli večkrat, ko je šla taka žival, da je odskakovala zemlja nad njo in se posedala zopet nazaj. Kodar je žival pod zemljo hodila, bil je verhu zemlje zaznati razór. Dalje pa menijo tudi, da, kader pride žival kvišku, da zrak zagleda ali ga samó zadiši, takrat pogine; zato jih je ravno ob bregovih rek toliko, ker so nenadoma k verhu proderle. — Dalje mislijo še, da so živeli mamuti tod pred vesoljnim potopom, da je bil zrak takrat milejši, in da so potonili, njihova trupla pa je pokrila voda s peskom in kamenjem. Po vesoljnem potopu pa se je svet shladil, zamerznili so ter dočakali današnjih dni“.

Takó popotnik. — Torej že skoro pred dvemi stoletji so ugibali sibirski pogani takó, ko danes naši učenjaki, ki še niso do dobra dognali, kako je o teh živalih misliti.

Drugod po svetu, „mej izobraženimi“, pa so imeli drugačne pojme o predzgodovinskih slonih. V XVI. stoletju je poročal neki ranocelnik, Mazurier, medicinski fakulti v Parizu, da je našel blizo Lyona,

v 30 čevljev visocem in petnajst širocem grobu velikanske kosti. Vrata so bila zazidana, dejal je, nad vrati pa je stal napis: Teutochus rex, kralj Teutonov, to je tist, ki ga je Marij v bitki pri Aix v Provence vjel. Njegov život kakor ga je Mazurier sestavil, bil je pet in dvajset čevljev in pol visok. Čez pleča je meril deset čevljev, glavo pa je imél pet čevljev dolgo. S tem germanskim velikanom je popotoval po Nemškem in Francozkem, in Njihovo veličanstvo kralj Ludovik XIII. se temu groznemu kolegi kar prečuditi ni mogel, in na vsem potu ni Mazurier srečal človeka, ki bi mu bil povedal, da je njegov Teutoboh, če se prav za prav vzame okamenjen mamut.

Take velikanske kosti so dale v prejšnjih stoletjih povod mnogokaki lepi pripovedki. Njim se moramo morda zahvaliti za Achila in Ajaka. Iz Ajakove gomile so vzeli v času Periklejevem šipico v kolenu, krožnikove velikosti in v Černem grobu pri Kranji kažejo še danes velikansko rebro „ajdovske deklice“.

Danes pa vemo natanko, kak je bil mamut; 1834. l. v oni gorki zimi, ko se je celo obrežje reke Lene otajalo, našel je neki tunguski ribič celega mamuta z

mesom in dlako. Naravoslovec Adams ga je z mahom natlačil in ga peterburski muzeji za deset tisoč rubljev prodal.

Vse te in prej omenjene živali pa so živele ob zeliščih, in še le tedaj, ko se je zemlja z njimi prenapolnila, prikazovati so se jele tudi živali roparske, ki pa so bile mimo sedanjih mnogo krepkeje in večje, ker se jim ni bilo potreba za svoj obed toliko truditi kakor sedaj, ko morajo mnogokrat poleg vsega truda še lakoto terpeti.

Razen levov, tigrov, leopardov in nekaj družih maček (mačji rod je pa vendar že v tej dobi živel) in ene ali druge roparice bila je zemlja konec nove dobe pošuta čez in čez z živalmi in rastlinami, kakoršne nas obdajajo danes od vseh strani. Stvarjenje je bilo končano, in napočiti je moral šesti dan, trenotek, ko je stvarnik pokazal zemlji, ki je dosedaj občudovala le delo njegovih rok, celó svojo lastno podobo in ji vstvaril človeka, po božji podobi, a predno se je to zgodilo, očistil je vso zemljo in jo opral, da spozna človek, najumetnejše delo stvarnikovih rok, kakó ga je njegov gospod že pri stvarjenji mimo vseh bitij odlikoval in počastil.

(Konec prih.)

Ivan z Verha.

Z l a t o.

(Konec.)

Leto za letom je privrelo več zlatokopov v srečno Kalifornijo. A kmalo ni bilo za vse dosti prostora, zlati prodi so bili na mnogih krajih že večkrat preiskani, in treba je bilo vedno bolj popolnega orodja, da se je delo izplačevalo. Zato so novi priselci morali

pečati se s poljedelstvom. Iz nemirnih, dvomnih elementov, kakoršni so bili ti srečolovci, postali so pošteni kmetovalci, in blagostanje dežele je jelo v resnici rasti. To je bil pravi blagoslov zlata.

Takoj prvo leto so našli zlata za 11 milj. gl., čez dve leti že za 110 milj.

To je šlo nekaj časa naprej, dokler ni trud pridobitve veči postajal. Morali so začeti kopati rudnike ter zlato umetno ločevati od kamenja, kajti v naplavljeni zemlji ga ni bilo več. Zraven tega so se pokrili zlati kraji z debelo skorjo terdih vulkanskih izmetkov. Vse to je letni dobiček zmanjševalo. Vendar je Kalifornija še vedno ena prvih zlatonosnih dežel.

Zedinjene države pridelujejo tudi drugod mnogo zlata, posebno v zahodu, v sosedstvu Kalifornije, kjer je v Nevadi najbogatejši rudnik na zemlji, z imenom Comstock-lode. V zadnjih desetih letih so izkopali iz njega za več nego 400 milj. gl. zlata in srebra, in vedno se jim odpirajo še nove žile. Samo pridobitev postaja vedno težavnejša, ker jim podzemeljska vročina nasprotuje na daljšem vertanju proti središči zemlje.

Vsa Amerika daje sedaj okolo 156 milijonov gl. zlata na leto, tedaj največ mej vsemi deli zemlje.

Za njo je prva Avstralija, iz katere izvozijo na leto primeroma za 98·5 milijonov gl. zlate kovine. Ta nepričakovana množica pride v prvi versti iz kolonije „Victoria“. Tam so dobili od začetka zlate kepe, ki so tehtale po 50 kilogr. Na svetovni razstavi v Londonu je vabil občinstvo k sebi obelisk, ki je bil zložen iz samih zlatih kosov avstralskih in visok 21 metrov! Tehtal je 896 tisoč kilogr. in bil vreden kakih 1000 milijonov gl. Tedaj $\frac{1}{8}$ angleškega državnega dolga.

Najmanj zlata dospe v naše roke iz Evrope. Nekedaj se ve da ni bilo tako. Otoci gerskega morja, posebno pa Španija, Alpe in druge planine so ga

dajale Rimljanom v obilici, in njihovi pisatelji so ohranili poznejšemu zarodu mnogo zanimljivih čertic o teh zlatonosnih krajih.

Na meji slovenskih dežel v koroški ziljski dolini bili so takrat rodovitni rudniki, ki so pa že davno obožali in propali. V srednjem veku je slula posebno Češka zaradi svojega zlata, kate-rega so iskali že ob času Ljubuše. Mnogi dobri sledovi tedanjih rudnikov nam pričajo o vsestranskem pridobivanju zlata v onih dobah. Najstarejši rudniki v Evropi, ki še vedno povračajo trud obdelovanja, leže v Karpatih. Kremenice, v znožji tega gorovja, v severno-zapadni Ogerski, imajo še mnogo zlatih žil, ki še niso usahnile. Avstrijsko cesarstvo obsega v Evropi sploh največ zlatonosnih krajev, ter pridelava na Ogerskem in Sedmograskem iz svojih rudnikov vsako leto nekaj čez poldrugi tisoč kilogr. zlata. Tudi naše velike reke so bile v minolih časih polne zlatega peska, a sedaj se prališča na njihovih bregovih ne izplačujejo več. S tem delom se vkvarjajo navadno le ogerski cigani, katerim se drugo delo ne ljubi. Na leto oddajó v državno blagajnico okolo 5 odstotkov pridelka vse monarhije.

V Evropi nahajamo tedaj zlato skoro samo v rudnikih. Iz naplavljene zemlje so ga že zdavna odločili in preiskali. Omeniti moramo tudi reke Rene, na kateri zasluži priden delavec s pranjem zlata le svoj skopi, vsakdanji kruh, kajti mej dvema milijonoma delov peska je komaj en del zlata. In vendar so preračunili, da ima Rena v svojih valovih še čez 80 milijonov gl. zlata. Badenska vlada je nakovala vsako leto kakih 2 tisoč zlatov iz zern, ki so jih vlovili v Reni,

Vsa Nemčija se pridružuje trgovini s komaj 230. kilogr. zlata, ki je z avstrijskim skoraj edini pridelek v nekedaj tako bogati Evropi.

Vrednost zlata se je spreminjala v teku svetovne zgodovine. Vzrok različne veljave je bila vsota letne pridobitve in osoda posameznih narodov. Ob Platonovem času bilo je zlato dvanajstkrat dražje, nego srebro. Tudi pri Rimljanih je imelo navadno to ceno. A ko se je Julij Cezar vračal iz Galije, prinesel je od tam toliko zlata, da je bilo nagloma samo $7\frac{1}{2}$ krat dražje nego srebro. Pozneje je zopet poskočilo, in prišlo je v nekaterih časih celo do 22kratne veljave srebra.

V našem desetletji se suče ta razmera mej številkami 14 in 16, in kilogram se plačuje sedaj primeroma s 1400 gl.

Zlato v naravi pač nikjer ni popolnoma čisto. Vedno ima primešanega nekaj srebra, ki mu daje bolj blede barvo. Zlato, ki ga ima nad 20 odstotkov v sebi, imenovali so Rimljani *electrum*, dobro so torej že vedeli za te lastnosti. Čisto zlato bi se pa tudi ne dalo rabiti za nobeno delo, kajti je veliko premehko. Treba ga je vselej združiti s kovinami, ki ga naredé bolj terdega, a ne škodujejo preveč njegovi kovnosti. Svinec za to ni dober. Če mu ga primešamo le dvanajsti del, postane zlato kerhko enako steklu. To se ne zgodi, če se mu pridene srebra ali bakra. Da se razmere zlate zmesi, katero imenujemo potem *legovano*, lahko izrazijo, razdelili so marko zlata na 24 karatov. Čisto zlato je tedaj 24karatno. Če se mu odzamejo štiri karati in nadomestijo z ravno toliko množico srebra ali bakra, ostane nam dvajsetkaratno zlato. Vsaka

država določi postavno dovoljene zmesi. Pri nas rabijo za razne izdelke 18, 13 in 7karatno zlato.

Stari narodi so dobro poznali enake posebnosti zlata, in so vedeli ločiti dobro od slabega. To nam dokazuje poskuševalni kamen, katerega so že v IV. stoletji pred Kr. poznali gerški zlatarji. Kako zgodaj so znali v Mezopotamiji izdelovati iz zlata razne umetniške reči, razvidimo iz svetega pisma, kjer se prvič omenja poraba zlata v starem veku. Služilo je že takrat človeškemu samoljubju, in imeli so ga moški in ženske za olepšavo svoje osebe. Iz poprej omenjenih krajev Azije ohranjena so nam tudi prva poročila o onem namenu zlata, ki je pač najstarejši, in se je ohranil skoro nespremenjen do današnjega dne, namreč o porabi za božjo čast. Razni pisatelji pripovedujejo o zlatih bogovih v slavni svetiščih, o različnih izdelkih, ki so mnogobrojno krasili hiše božje. In tudi sedaj je ni cerkvice, da bi bila brez zlata, naj stoji tudi sredi še tako ubornega kmečkega selišča. Zlato je ostalo v teku tisočletij prvi zaznamovalec moči in lepote, in zato tudi priprosti človek tako bogato obdaruje svetnike in bogove s tem najstarejšim znakom bleska in vzvišenosti.

Pri Egipčanih so duhovniki čuvali skrivnost obdelovanja zlata. V njihovi zgodovini se omenja najpervo v XV. stoletji pred Kr. Gerki in pozneje Rimljani so v porabi zlata prekosili vsa druga ljudstva. Znali so ga zvleči v niti in plesti iz njih dragocene obleke. Delali so iz njega tanke liste, s katerimi so zlatili kovine in druge stvari. Vedeli so, da se stopi v živem srebru — a kakó so zlatili kovine, ne vemo natanko.

Drugače gotovo, kakor mi, ker takrat niso poznali mnogoverstnih kislin, ki se sedaj rabijo pri zlačenju „v ognju“.

Zlate denarje so jeli tudi zgodaj kovati. V dunajskem dvornem muzeju hranijo novce, ki so bili narejeni v VII. stoletju pred Kr. v Mali Aziji. Za njimi so najstarejši gerški in perzijski zlati. Rimljanji so imeli primeroma pozno (l. 547. po zidanju mesta) prvi zlati denar. Arabci so jih posnemali v srednjem veku. Ta čas je bil zlat denar še jako redka stvar v srednji Evropi. Benečani so delali prve svoje „cekine“ koncem XIII. stoletja. Za njimi so Čehi kovali zlate novce iz lastnega pridelka, mej tem ko so Benečani potrebno kovino v družih deželah prikupčevali. Po najdbi Amerike, iz katere so pripeljali nezaslišano mnogo zlata, jele so vse omikane države narejati zlat denar, ter si ustvarile posebno „zlat veljavo“, ker zlato se je od tedaj primeroma lahko dobivalo.

Nepričakovane bogatije zlatonosnih krajev v novih, poprej neznanih delih zemlje, pretile so preplaviti stari svet, ter zmanjšati ceno zlata. A to se ni zgodilo, kajti v tisti meri, kakor so se odpirala nova zlata polja, rasla je tudi poraba zlata, ki je zašlo bolj nego nekdanje dni mej vse stanove človeštva v raznoličnih oblikah. Vendar njegova veljava ni izginila. Ostalo je, kakor v mi-

nolih, davnih dobah, spremljevalec časti in visoke stopinje v družinskem življenju, pogoj moči in oblasti. Kakor v predzgodovinskih časih, je še zdaj vedno zaželeno sredstvo zemeljske sreče. V večji meri služi še zmiraj osebni lepšavi in je zato hvaležen predmet raznim umetnijam in buditelj našega duha.

Vsako leto vzamejo zemlji po preračunu Zippe-jevem kacic 224 tisoč kilogr. zlata. A vsega, kar ga kroži po svetu, je morebiti za kacic pet tisoč milijonov gl. Kocka, vlita iz te množice, imela bi več nego 6 metrov dolg rob.

Toliko bliščečega zlata je tedaj raztrošenega mej človeštvom! Rodilo mu je pač brezštevilno križev in težav, povzročilo dela, ki mu niso v čast, ter zapisalo mnogokatero dejanje s kervavimi čerkami v zgodovino. A vendar zlato svetu ni bilo samo v proklestvo, temuč imelo je vedno svoj dobrodejni vpliv. Z njim se postavljajo kakor nekdaj, tako še zmiraj „bratoljubja altarji“, ono izpodbuja posameznike k večjemu trudu in vzvišeni marljivosti. Delajo se iznajdbe in rodé umotvori človeškega duha, ki bi morebiti ne bili nikedar zagledali belega dne, ko ne bi imel človek nobenega upanja zasluženega plačila, nobenega posvetnega odškodovanja za trud in znoj — ko ne bi bilo rumenega zlata!

Ivan Šubic.

O prevodih.

Kakor pri drugih narodih, prikazovali so se tudi pri nas prevodi in bodo se še rodili. Eni se jih veselé, drugim niso po godu. Eni jih odobrujejo iz teh vzrokov, ravno iz istih vzrokov in drugih jih pa drugi zametajo. Ni pa vse enako, kako o njih mislimo. Prevodi tratijo čas onim, ki jih napravljajo, in segajo v žep onim, ki jih kupujejo.

Prevodi hočejo tudi delovati na narod duševno enako izvirkom. Potreba je torej vedeti, s kako pravico smemo književnost bogatiti s prevodi. Poveršne in aforistične misli pa tu nič ne zaležejo. Stvar moramo načelno ogledati in načelno uterditi. Le takó bomo večnim preprirom tudi tukaj vrata zaperli in prostor pridobili za druga pogajanja.

Prevodi leposlovnih proizvodov niso tako redki, kakor vednostnih del. Ravno zató se spodobi najprej leposlovnemu listu o prevodih izpregovoriti. Prašanje je pa skupno za vsa duševna dela; ne verže ga deliti: naj torej enkrat leposlovni list za vednostno skupnost prostor pripusti. „Zvon“ se je načelno prevodov branil; on ima tedaj še posebno dolžnost, svoje vzroke povedati, ako noče očitanja slišati, da samovoljno postopa. Kajti mnenja slišimo za prevode in proti njim.

Mi po takem ne bomo naukov podajali, kakó se prevodi snujejo, pač pa pogoje, dobiček, škodo in vrednost povdarjali, ki izvirajo iz takih duševnih sredstev.

Ko bi govorili le en jezik, in ko bi imeli vsled te enojnosti tudi v pismu le en svetovni jezik, gotovo prevodov ne bi bilo treba. Vse proizvode, ki so pisani ali tiskani, bral bi lahko celi svet; bilo bi vse za vse. Pa tudi tedaj bi nikedó

ne mislil na prevode, ko bi imeli na r o d i enako bogato književnost po vsebini in po obliki. Prevodi nam hočejo tedaj pomagati s tem, česar sami nimamo. Oni prevodi, ki se na to stran pregrešajo, ne prinašajo nam nič novega, pač pa nas slepé z nepotrebnim blagom. Že sama ta resnica nas opominja, kako moramo vedeti, česar še sami nimamo.

Vzroki, zakaj niso vsi narodi književno enako bogati, so raznoteri. Za nas so najprej znameniti oni, ki tiče v posebnostih vsakega naroda.

Posebne narodne lastnosti dajejo tudi književnosti posebno lice, ki se razločuje od drugih. Od te strani nam ugajajo najbolj oni prevodi, ki imajo svoje izvirknike pri sorodnih narodih. Narodi, ki so nam le od daleč ali pa prav malo v rodu, za nas nimajo lahko pripravnih izvirknikov. Vendar moramo tukaj duševna dela dobro ločiti. Proizvodi so namreč dveh verst. Eni imajo več narodne kervi v sebi, nego drugi. Kakor so nekatere strani občečloveške, tedaj lastnina vseh narodov, ravno takó so tudi eni proizvodi bolj mednarodni, takó rekoč kozmopolitični, drugi pa imajo poleg te splošnosti še specifične narodne lastnosti.

Veda obsega resnice, ki niso navezane na noben narod. Kar je enim belo, ne smé drugim černo biti. Vednostni oddelki se tedaj ne pregrešujejo proti narodnim posebnostim. Ta zakon pripušča sam na sebi prenesti vso védo iz izvirknikov enega jezika v družega. Kar ima leposlovstvo vednostnega v sebi, tudi ni proti temu zakonu.

Logične sestave v leposlovnih proiz-

Jurij Subic risal.

Holog. L.C. Zamernski na Ducejly.

„RAJA”
PRISEGA

vodih tedaj so mednarodno imetje, kate-
rega se morajo posluževati umetniki vseh
narodov enako.

Pa tudi vsebina leposlovnih del je na
mnogokako stran kozmopolitična. Lirika
čute izrazuje na način, kakoršen je bis-
tveno vsem narodom enak. Lirika tedaj
ni prijateljica enim narodom in sovraž-
nica drugim. Zato ji načelno ne smemo
braniti, ako se preseljuje v prevodih od
sosedu do soseda. Kar ima ona narodnih
življev, je malenkost.

Drugi leposlovni proizvodi pa imajo že
posebnosti kulturne. Zatorej se ne dajo
preoblačevati v tujo obleko brezpogojno.
Tu torej vidimo meje, katerih nam ni
prekoračevati, ako nimamo drugih po-
sebnih vzrokov.

Kar doma zrasede, ugaja domačincem
najbolje. Po takem bi bili prevodi naj-
naravniji, ako jim iščemo izvornikov pri
najsorodniših narodih. Leposlovne ob-
like so, kakoršne so v igrah in romanih,
imajo v imenovani meji vsebino, bodi-si
ožega ali širjega družbinskega obsega,
kakoršna je naši naravi, našemu mišljenju
in čutjenju najbolj znana. Sorodnost se
poprime najlaže sorodnosti.

Nôša je današnji dan med omikanim

(Dalje prih.)

svetom mednarodna postala. Ali z nošo
ne moremo primérjati duševnih del, ki
imajo narodno lice. Duševna dela so bolj
izvor tudi narodne notranjosti; ta se ne
dá samovoljno odstranjevati. Zato se ne
moremo šemiti s prevodi, ki so nam za-
radi narodne izvornosti oddaljeni.

Leposlovna dela, ki obravnavajo na-
rodne posebnosti, ne morejo drugemu
narodu ugajati, ki je tudi poseben, če je
zares narod. Mi nismo Italijani in Nemci,
še manj pa Francozi in Angleži po
bistrosti in čustvu. Smešimo sami sebe,
ako hočemo blažiti se s posebnostmi,
samo drugim narodom lastnimi. Le kar
imajo ti narodi zares kozmopolitičnega,
je tudi za nas, ker na zadnje smo poleg
druzega tudi mi še ljudje.

Mi torej nismo proti prevodom; ka-
žemo pa na pogoje, pod katerimi pre-
vode edino odobrujemo.

O prevodih za glediščne igre bi
bil potreben še poseben pogovor. Opo-
minjamo zaresno na to stran, da pokli-
cani te naloge ne pozabijo. Drugače se
bo zgodilo, da se bodo tujci našemu sle-
pemu posnemanju smijali, in tudi pa-
metni domačinec bode moral milovati
tako početje. Francé Podgornik.

Slovenski glasnik.

ŠESTA PODOBA.

Prisega.

Ti, ki so pokorni ti svetovi,
Služijo ti zemeljski rodovi,
Pred teboj trepeče vsaka stvar;
Ti človeške sodiš sam osode,
Dvigaš, ponižuješ v prah narode,
Čuj naš glas, nad zvezdami vladar!
Kličemo v molitvi te očeta,
Tvoja naj godi se volja sveta,

Tvoje se čestí imé povsod!
Zver dobrote vživa tvoje roke,
Čuj uboge svoje nas otroke,
Reši nas pogube, o gospod!

Pred obličjem tvojim tu klečimo,
Sužnje roke kvišku ti molimo,
Milostno obrni v nas oko!
Bleda naša glej upala lica,
Napolnila mero je krivica,
Sužnji jarem žuli prehudó!

Sila sili nas na boj nemili,
 Za svobodo bomo se borili
 In za sveti križ, navdušen roj;
 Vse terpljenje že smo preterpeli,
 Zmago ali smert nam ti podeli —
 V boj kervavi gremo, smertni boj!

— „Nove serbske skladbe“. Serbski skladatelj dr. Jovan Paču je uredil za glasovir tri lepe pesmi, namreč: I. Bez tebe draga; cena 1 gld.; II. Uspomena na pesmu čuj Dušane; cena 1 gld.; III. Prag je ovo milog Srpstva; cena 80 kr. Izdanje je jako lepo. Dobiva se pri Popoviči v Novem sadu. Omenjene kompozicije so primerne za besede, slavnosti itd.

— „Godišnjica Nikole Čupića“. Leto I. V Belem gradu 1877. Str. 347 v veliki 9°. Izdala državna tiskarna v Belem gradu. Vsebina te knjige je jako zanimiva; v njej so spisi, kakor: Kaj je želel in delal serbski narod v XVI. veku; slike iz dobe reformacije; Peter Petrovič Njeguš, pesnik serbski; spisi o Nemanji, o serbski zgodovini itd.

— „Biblioteka za narod“, katero izdaje knjigarna Popovičeva v Novem sadu, prinaša v svojem V. zvezku dosti veliko pesem z naslovom: „Svetli dani srpski“; zložil Mita Popović. V tej pesmi omenja pesnik junakov in junaštva v boji za svobodo od l. 1875.—1878. Glavni namen mu je bil, oslavit boritelje za slovansko svobodo.

— „Zao drug“, povest za serbsko mladino, spisal Peter Despotović. Pančevo 1878. Tiskarna Jovanović. Knjižica v 12° ima 53 strani. „Matica srpska“ v Novem sadu, katera je že mnogo koristila serbskemu narodu, ima to navado, da daje nagrade dobrim spisom; ona je nagradila tudi prej omenjeni spis.

— „Beograd“. Knjigarna Velimir Valozić v Belem gradu je izdala album Belega grada, to je dvánajst podob, katere nam kažejo lepo serbsko prestolnico in njene znamenitosti: Knežev dvor, Veliko šolo, Narodno gledališče, Vojno akademijo, Mestno bolnišnico itd. Cena 1 gld. Podobe je izdelal litograf Kin.

— „Djetinje igre za mladež obojega

spola“. Priredio A. Hajdenak. Str. 87. Cena 60 kr. Zagreb. Tiskarna C. Albreht.

— Srpsko-turski rat“ se imenuje majhena knjižica, v kateri pripoveduje serbski prostovoljec Milutin Spasić jako zanimljive zgodbe iz serbskoturškega boja. Str. 64. Cena 36 kr. Tiskarna Pajević v Novem Sadu. 1877.

— „Krvavi dani u Bosni“ je ime mali knjižici (v 16°, str. 32.), v kateri popisuje Lj. Petrović resnično zgodbo iz serbsko-turške vojske. Cena knjižici 15 kr., prodaje jo v Zemunu Miloš Grabovački.

— „Slovanský katalog bibliografický za rok 1877. Redakci A. Michálka a F. Kloučka vydal spolek českoslovanských knihkupeckých účetních v Praze. Ročník 1.“ — Hervaško bibliografijo piše Hartmán v Zagrebu, serbsko Joković, češko Francel, poljsko J. Kotul, malorusko A. Stefanović. V omenjenem imeniku ni nazonjane ne ene slovenske knjige, ker se izmed Slovencev ni nihče oglasil, da piše našo bibliografijo. Najbolj popolna je češka bibliografija. Kedor želi zvedeti, kake knjige izdajejo na svetlobo slovanski pisatelji, naj seže po omenjenem imeniku. Zvon oglašá v svojem „Slov. glasniku“ zaradi tesnosti prostora samo hervaške in serbske knjige. Mimogredé naj še omenimo, da prebiva v Rusiji kakih 14.000.000 Malorusov, ali v Rusiji se ne smejo tiskati maloruske knjige, še narodne pesmi ne.

JMENIK ZASTONJKIVOK.

Letos smo namenili zastonjikom 50 listov. Ker se je do zdaj oglasilo 115 prsilcev, kateri želé zastonj prejemeti list, izbrali smo jih izmed njih imenovano število, in ti so: 1. Učiteljsko društvo za slovanski Štajer. 2. Porekar Anton, učitelj, Ormož. 3. Vončina Josip, Ljubljana. 4. Mrak Ivan, Tolmin. 5. Amf Er., Ljubljana. 6. Kenda Josip, Kobarid. 7. Prigl Josip, dijak, Varaždin. 8. Vežič Igor, bogoslovec, Zagreb. 9. Horvat Fr., dijak, Gradec.

(Dalje prib.)

Temu listu je priložena šesta podoba: „Prisega“.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gl. za vse leto s podobami, 2-50 za pol leta; 4 gl. za vse leto brez podob, 2 gl. za pol leta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Zellerhof 6.